

مقدمه نویسندگان

از زمان تکوین استانداردهای CACREP، رشد و نمو انسان یکی از هشت حوزه برنامه درسی مقرر شده برای آموزش مشاوره در نظر گرفته شده است. هدف این کتاب درسی مطرح کردن رشد انسان از دیدگاه مشاوره است، و می‌توان از این دیدگاه منحصر به فرد در گستره عمر مراجعان به صورت عملی استفاده کرد. مشاوران حرفه‌ای، با چارچوب بنیادی و تمرکز خاصشان بر رشد و نمو طبیعی انسان در گستره عمر، خود را میان حرفه‌های یاری‌رسان متمایز کرده‌اند. گنجاندن دانش رشد انسان در مشاوره مشاور را نسبت به پیچیدگی‌های رشد انسان حساس‌تر می‌کند و او را قادر می‌سازد که دانش نظری مستحکمش را به صورت اجرای مؤثر مشاوره درآورد. مشاوران متخصص آموزش دیده‌اند و تعهد دارند که رشد و نمو افراد دارای پیشینه‌های متنوع را در گستره عمر ارتقا دهند. آن‌ها روش‌هایی را اجرا می‌کنند که از نظر ماهیت و مراحل زندگی، با مرحله رشدی افراد متناسب است و در برابر موانع و محدودیت‌های رشد انسانی نقش حامی را ایفا می‌کنند.

امیدواریم این کتاب درسی برای دانشجویان، مشاوران حرفه‌ای و مربیان مشاوره اطلاعات آموزشی مبتنی بر دانش و کاربردی را در زمینه رابطه بین رشد انسان و مشاوره فراهم آورد. بر این باوریم که اگر بتوانیم با این کتاب تجربه مثبت یادگیری را در خوانندگان تسهیل کنیم، مأموریتمان را با موفقیت انجام داده‌ایم.

مقدمه مترجم

در روان‌شناسی رشد، بیشتر نظریه‌ها بر یک دوره سنی خاص، به‌ویژه دوره کودکی، متمرکزند. از طرف دیگر، در بخش عمده‌ای از نظریه‌های مشاوره، اکثر گزاره‌ها و مثال‌ها به مراجعان بزرگسال اختصاص دارد. اما دیدگاه گسترده‌تر عمر تمامی دوره‌های زندگی، از زمان لقاح تا مرگ، را در نظر می‌گیرد. بر اساس این دیدگاه، هیچ دوره‌ای بر دوره‌های دیگر رشد ارجحیت ندارد؛ بلکه افراد در هر دوره نیازها، چالش‌ها و تکالیف رشدی منحصر به فردی دارند که از مراحل رشدی قبلی تأثیر پذیرفته‌اند و نحوه حل و فصل آن‌ها بر مراحل بعدی رشد تأثیر می‌گذارد. از سوی دیگر، افرادی که برای مشاوره مراجعه می‌کنند نیز در دوره‌های مختلفی از زندگی‌اند. ممکن است مراجع مادری باشد که با مشکل بی‌خوابی کودک شیرخوارش روبه‌روست، یا ممکن است مراجع سالمندی باشد که به دلیل نزدیک بودن احتمالی زمان مرگش، با بحران روانی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

به همین دلیل، از دانشجویان و متخصصان مشاوره انتظار می‌رود از مسائل ویژه هر مرحله از زندگی اطلاع داشته باشند و بتوانند دانش و مهارت‌های مشاوره‌شان را با در نظر گرفتن سطح رشدی مراجع به کار گیرند. از این رو، «مشاوره در گستره عمر» یک حیطه تخصصی ضروری و متمایز است، و در برنامه‌های درسی استاندارد مشاوره، معمولاً درسی را به این حیطه از دانش اختصاص می‌دهند. با وجود این، کتاب‌های درسی معدودی این حیطه از دانش را پوشش می‌دهند. یکی از بهترین کتاب‌ها در این حوزه کتابی است که در دست دارید. کتاب حاضر بر اساس آخرین استانداردهای شورای اعتباربخشی مشاوره و برنامه‌های آموزشی مرتبط¹ (CACREP) تدوین شده است و در مورد مشاوره در هر یک از مراحل رشد انسان بحث می‌کند.

در بطن مطالب این کتاب، باور نویسندگان به اهمیت در نظر گرفتن مسائل فرهنگی در مشاوره موج می‌زند. بنابراین، در هر فصل، مطالبی در مورد مشاوره پاسخ‌گو به نیازهای

1. Council for Accreditation of Counseling & Related Educational Programs

فرهنگی مختلف، اهمیت درک ویژگی‌های فرهنگی خود، و شناخت نسبی و احترام به فرهنگ‌های گوناگون مراجعان گنجانده شده است. از ویژگی‌های دیگر این کتاب تأکید بر تمرین عملی مطالب ذکر شده در کتاب است که ماهیت کاربردی علم مشاوره را منعکس می‌کند. همچنین، مثال‌های متعدد کتاب حاضر معمولاً با ذکر شرایط زندگی و مشکلات مرتبط با مرحله رشدی یک مراجع شروع می‌شود و در پایان آن چند سؤال یا تمرین مطرح شده است. این ویژگی به خوانندگان کمک می‌کند میان مطالب کتاب و زندگی واقعی خود و اطرافیانشان ارتباط برقرار کنند، و بتوانند به صورت فرضی از زاویه دید یک مشاور به مشکلات افراد در گستره عمر پاسخ دهند. وجود این مثال‌ها و تصاویر متعدد مطالعه این کتاب را تبدیل به تجربه‌ای مثبت می‌کند و مانع خستگی خوانندگان می‌شود.

کتاب پیش‌رو ترجمه کاملی است از نسخه زبان اصلی آن و تنها بخش‌های کوچکی از کتاب حذف یا تغییر داده شده است. برای مثال، در موارد معدودی، بخش‌های کوچکی از کتاب به دلایل مسائل فرهنگی حذف شده است. همچنین، برخی از تصاویر نسخه اصلی به دلایل گوناگون، مانند مسائل فرهنگی و لزوم استفاده از تصاویر بومی، تغییر داده شده است. به علاوه، در نسخه انگلیسی این کتاب، در پایان هر فصل، بخشی با عنوان «خواندنی‌های پیشنهادی تکمیلی» گنجانده شده که به دلیل محدودیت صفحات از نسخه چاپی کتاب حاضر حذف شد. علاقه‌مندان می‌توانند این منابع را در سی‌دی پیوست اثر حاضر مطالعه کنند. سرانجام، در بخش‌هایی از کتاب، مترجم احساس کرد که مخاطب ایرانی نیاز به توضیحات بیشتری دارد که این توضیحات به صورت پانویس اضافه شده است.

برای ترجمه این کتاب دقت زیادی به عمل آمده و متن کتاب بارها بازخوانی شده است. با این حال، از همه خوانندگان و صاحب‌نظران گرامی تقاضا دارم در صورت مشاهده هرگونه خطا در ترجمه یا داشتن پیشنهاد برای بهبود کیفیت کتاب، این جانب را در جریان قرار دهند. این کتاب را گروه تخصصی مشاوره سازمان «سمت» به این جانب معرفی کرد. بنابراین، از تلاش‌ها و الطاف کارکنان و استادان محترم سازمان «سمت»، به‌ویژه مدیریت وقت گروه تخصصی مشاوره، جناب آقای دکتر مهدی زارع بهرام‌آبادی، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم و امیدوارم توانسته باشم با ترجمه این کتاب، گامی هرچند کوچک در مسیر پیشرفت علمی دانشجویان و بهبود کیفیت خدمات مشاوره و روان‌درمانی در ایران بردارم.

امیرعلی مازندرانی

عضو هیئت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی سازمان «سمت»